EUROPSKA
KOMISIJA

Bruxelles, 19.6.2024.
COM(2024) 612 final

Preporuka za

PREPORUKU VIJEĆA

o ekonomskim, socijalnim, strukturnim i proračunskim politikama te politikama zapošljavanja Italije

{SWD(2024) 600 final} - {SWD(2024) 612 final}

Preporuka za

PREPORUKU VIJEĆA

o ekonomskim, socijalnim, strukturnim i proračunskim politikama te politikama zapošljavanja Italije

VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 121. stavak 2. i članak 148. stavak 4.,

uzimajući u obzir Uredbu (EU) 2024/1263 Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2024. o djelotvornoj koordinaciji ekonomskih politika i multilateralnom proračunskom nadzoru te stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 1466/97[1], a posebno njezin članak 3. stavak 3.,

uzimajući u obzir Uredbu (EU) br. 1176/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. studenog 2011. o sprečavanju i ispravljanju makroekonomskih neravnoteža[2], a posebno njezin članak 6. stavak 1.,

uzimajući u obzir preporuku Europske komisije,

uzimajući u obzir rezolucije Europskog parlamenta,

uzimajući u obzir zaključke Europskog vijeća,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora za zapošljavanje,

uzimajući u obzir mišljenje Gospodarskog i financijskog odbora,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora za socijalnu zaštitu,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora za ekonomsku politiku,

budući da:

(1) Uredba (EU) 2021/241 Europskog parlamenta i Vijeća[3] kojom je uspostavljen Mehanizam za oporavak i otpornost stupila je na snagu 19. veljače 2021. Mehanizmom za oporavak i otpornost pruža se financijska potpora državama članicama za provedbu reformi i ulaganja i generira fiskalni impuls koji će se financirati sredstvima EU-a. Njime se, u skladu s prioritetima europskog semestra, doprinosi gospodarskom i socijalnom oporavku i provedbi održivih reformi i ulaganja, posebno u cilju promicanja zelene i digitalne tranzicije i jačanja otpornosti gospodarstava država članica. Mehanizmom se pomaže i jačanju javnih financija te poticanju rasta i otvaranja radnih mjesta u srednjoročnom i dugoročnom razdoblju, poboljšanju teritorijalne kohezije unutar EU-a i podupiranju kontinuirane provedbe europskog stupa socijalnih prava.

---

1 SL L 2024/1263, 30.4.2024. ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj

2 SL L 306, 23.11.2011., str. 25. ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2011/1176/oj

3 Uredba (EU) 2021/241 Europskog parlamenta i Vijeća od 12. veljače 2021. o uspostavi Mehanizma za oporavak i otpornost (SL L 57, 18.2.2021., str. 17.). ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj

(2) Uredba o planu REPowerEU[4] donesena je 27. veljače 2023. u cilju postupnog ukidanja ovisnosti EU-a o uvozu fosilnih goriva iz Rusije. Time bi se doprinijelo energetskoj sigurnosti i diversifikaciji opskrbe energijom u EU-u, dok bi se istodobno postiglo povećanje uvođenja energije iz obnovljivih izvora, kapaciteta za skladištenje energije i energetske učinkovitosti. Italija je u svoj nacionalni plan za oporavak i otpornost dodala novo poglavlje o planu REPowerEU kako bi financirala ključne reforme i ulaganja kojima će se doprinijeti ostvarenju ciljeva plana REPowerEU.

(3) Komisija je 16. ožujka 2023. objavila komunikaciju „Dugoročna konkurentnost EU-a: perspektiva nakon 2030.”[5], na kojoj će se temeljiti donošenje odluka o politikama i okvirni uvjeti za povećanje rasta. U toj se komunikaciji definira devet pokretača konkurentnosti koji se međusobno dopunjuju. Među njima se pristup privatnom kapitalu, istraživanje i inovacije, obrazovanje i vještine te jedinstveno tržište ističu kao najvažniji prioriteti politika za reforme i ulaganja kojima će se rješavati sadašnji problemi produktivnosti i jačati dugoročna konkurentnost EU-a i njegovih država članica. Nakon te komunikacije Komisija je 14. veljače 2024. objavila Godišnje izvješće o jedinstvenom tržištu i konkurentnosti[6]. U tom izvješću detaljno se opisuju konkurentske prednosti i izazovi jedinstvenog europskog tržišta i prate godišnja kretanja u skladu s utvrđenih devet pokretača konkurentnosti.

(4) Komisija je 21. studenog 2023. donijela Godišnji pregled održivog rasta za 2024.[7], čime je označen početak ciklusa europskog semestra 2024. za koordinaciju ekonomskih politika. Europsko vijeće potvrdilo je 22. ožujka 2024. prioritete tog pregleda na temelju četiri dimenzije konkurentne održivosti. Komisija je 21. studenog 2023. na temelju Uredbe (EU) br. 1176/2011 donijela i Izvješće o mehanizmu upozoravanja za 2024., u kojem je utvrđeno da je Italija jedna od država članica koja je možda pogođena neravnotežama ili za koju postoji rizik da bude pogođena neravnotežama i za koju je potrebno provesti detaljno preispitivanje. Komisija je istog dana donijela mišljenje o nacrtu proračunskog plana Italije za 2024. Komisija je donijela i Preporuku za preporuku Vijeća o ekonomskoj politici europodručja, koju je Vijeće donijelo 12. travnja 2024., kao i Prijedlog zajedničkog izvješća o zapošljavanju za 2024., u kojem se analizira provedba smjernica za zapošljavanje i načelâ europskog stupa socijalnih prava i koji je Vijeće donijelo 11. ožujka 2024.

(5) EU-ov novi okvir gospodarskog upravljanja stupio je na snagu 30. travnja 2024. Taj okvir obuhvaća novu Uredbu Europskog parlamenta i Vijeća (EU) 2024/1263 o djelotvornoj koordinaciji ekonomskih politika i multilateralnom proračunskom nadzoru te stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 1466/97. Obuhvaća i izmijenjenu Uredbu (EZ) br. 1467/97 o provedbi postupka u slučaju prekomjernog deficita i izmijenjenu Direktivu 2011/85/EU o proračunskim okvirima država članica[8].

---

4 Uredba (EU) 2023/435 Europskog parlamenta i Vijeća od 27. veljače 2023. o izmjeni Uredbe (EU) 2021/241 u pogledu poglavljâ o planu REPowerEU u planovima za oporavak i otpornost i o izmjeni uredaba (EU) br. 1303/2013, (EU) 2021/1060 i (EU) 2021/1755 te Direktive 2003/87/EZ (SL L 63, 28.2.2023., str. 1.). ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/435/oj

5 COM(2023) 168 final.

6 COM(2024) 77 final.

7 COM(2023) 901 final.

8 Uredba Vijeća (EU) 2024/1264 od 29. travnja 2024. o izmjeni Uredbe (EZ) br. 1467/97 o ubrzanju i pojašnjenju provedbe postupka u slučaju prekomjernog deficita (SL L, 2024/1264, 30.4.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1264/oj) i Direktiva Vijeća (EU) 2024/1265 od 29. travnja 2024.

Ciljevi su novog okvira održivost javnog duga te održiv i uključiv rast koji će se postići postupnom fiskalnom konsolidacijom, reformama i ulaganjima. Okvir potiče odgovornost na nacionalnoj razini i više je usmjeren na srednjoročno razdoblje i na djelotvorniju i koherentniju provedbu. Svaka država članica trebala bi Vijeću i Komisiji dostaviti nacionalni srednjoročni fiskalno-strukturni plan. Nacionalni srednjoročni fiskalno-strukturni planovi sadržavaju fiskalne i investicijske obveze i obveze pojedine države članice u pogledu reformi te obuhvaćaju četverogodišnje ili petogodišnje razdoblje planiranja, ovisno o redovnom trajanju nacionalnog zakonodavnog postupka. Kretanje neto rashoda[9] u nacionalnim srednjoročnim fiskalno-strukturnim planovima trebalo bi biti u skladu sa zahtjevima iz Uredbe (EU) 2024/1263, uključujući zahtjeve da se dug opće države uvjerljivo smanjuje ili nastavi uvjerljivo smanjivati najkasnije do kraja razdoblja prilagodbe odnosno da se zadrži na razboritim razinama ispod 60 % BDP-a, a da se državni deficit u srednjoročnom razdoblju smanji i/ili zadrži ispod referentne vrijednosti od 3 % BDP-a. Ako se država članica obveže da će provesti relevantan skup reformi i ulaganja u skladu s kriterijima iz Uredbe (EU) 2024/1263, razdoblje prilagodbe može se produljiti za najviše tri godine. Komisija će radi potpore u izradi tih planova [21. lipnja] 2024. državama članicama dostaviti smjernice o sadržaju planova i naknadnih godišnjih izvješća o napretku koje će trebati dostaviti i, u skladu s člankom 5. Uredbe (EU) 2024/1263, tehničke smjernice o fiskalnim prilagodbama (referentne smjerove kretanja i tehničke informacije, ovisno o slučaju). Države članice trebale bi dostaviti svoje srednjoročne fiskalno-strukturne planove do 20. rujna 2024., osim ako država članica i Komisija postignu dogovor o produljenju tog roka za razumno razdoblje. Države članice trebale bi osigurati uključivanje nacionalnih parlamenata i savjetovati se s neovisnim fiskalnim institucijama, socijalnim partnerima i drugim relevantnim nacionalnim dionicima, prema potrebi.

(6) Europski semestar za koordinaciju ekonomskih politika nastavlja se u 2024. razvijati u skladu s provedbom Mehanizma za oporavak i otpornost. Potpuna provedba planova za oporavak i otpornost i dalje je ključna za ostvarenje prioriteta politika u okviru europskog semestra jer planovi doprinose djelotvornom odgovoru na sve ili na znatan dio izazova utvrđenih u relevantnim preporukama za pojedinu zemlju izdanima posljednjih godina. Preporuke za pojedinu zemlju iz 2019., 2020., 2022. i 2023. i dalje su jednako relevantne i za planove za oporavak i otpornost koji su revidirani, ažurirani ili izmijenjeni u skladu s člancima 14., 18. i 21. Uredbe (EU) 2021/241.

(7) Italija je 30. travnja 2021. Komisiji dostavila svoj nacionalni plan za oporavak i otpornost u skladu s člankom 18. stavkom 1. Uredbe (EU) 2021/241. Na temelju članka 19. Uredbe (EU) 2021/241 Komisija je ocijenila relevantnost, djelotvornost, učinkovitost i koherentnost plana za oporavak i otpornost, u skladu sa smjernicama za ocjenjivanje iz Priloga V. toj uredbi. Vijeće je 13. srpnja 2021. donijelo Odluku o

---

o izmjeni Direktive 2011/85/EU o zahtjevima za proračunske okvire država članica (SL L, 2024/1265, 30.4.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1265/oj).

[9] Neto rashodi kako su definirani u članku 2. Uredbe Vijeća (EU) 2024/1263 od 29. travnja 2024. (SL L 2024/1263, 30.4.2024. ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj). Neto rashodi znači državni rashodi bez i. izdataka za kamate, ii. diskrecijskih mjera na strani prihoda, iii. rashoda za programe Unije koji su u cijelosti pokriveni prihodima iz fondova Unije, iv. nacionalnih rashoda za sufinanciranje programa koji se financiraju sredstvima Unije, v. cikličkih elemenata rashoda za naknade za nezaposlenost te vi. jednokratnih i drugih privremenih mjera.

odobrenju ocjene plana za oporavak i otpornost Italije[10], koja je izmijenjena 8. prosinca 2023. u skladu s člankom 18. stavkom 2. Uredbe (EU) 2021/241 radi ažuriranja maksimalnog financijskog doprinosa za bespovratnu financijsku potporu te radi uključivanja poglavlja o planu REPowerEU[11]. Isplata obroka ovisi o odluci Komisije, koja se donosi u skladu s člankom 24. stavkom 5. Uredbe (EU) 2021/241, da je Italija u zadovoljavajućoj mjeri ostvarila relevantne ključne etape i ciljne vrijednosti utvrđene u Provedbenoj odluci Vijeća. Pretpostavlja se da su ključne etape i ciljne vrijednosti u zadovoljavajućoj mjeri postignute ako dotična država članica nije ukinula mjere.

(8) Italija je 30. travnja 2024. Komisiji dostavila svoj Nacionalni plan reformi za 2024. i Program stabilnosti za 2024. u skladu s člankom 4. stavkom 1. Uredbe (EZ) 1466/97. U skladu s člankom 27. Uredbe (EU) 2021/241, u Nacionalnom programu reformi za 2024. uzima se u obzir i polugodišnje izvješće Italije o ostvarenom napretku u provedbi plana za oporavak i otpornost.

(9) Komisija je 19. lipnja 2024. objavila Izvješće za Italiju za 2024.[12] U njemu je ocijenjen napredak Italije u smislu relevantnih preporuka za pojedinu zemlju koje je Vijeće donijelo u razdoblju od 2019. do 2023. i analizirana je provedba plana za oporavak i otpornost Italije. Na temelju te analize u tom izvješću utvrđeni su nedostaci u odnosu na izazove koji nisu obuhvaćeni ili su samo djelomično obuhvaćeni planom za oporavak i otpornost, kao i novi i predstojeći izazovi. Ocijenjen je i napredak Italije u provedbi europskog stupa socijalnih prava i ostvarenju glavnih ciljeva EU-a u pogledu zapošljavanja, stjecanja vještina i smanjenja siromaštva, kao i napredak u ostvarenju UN-ovih ciljeva održivog razvoja.

(10) Komisija je provela detaljno preispitivanje za Italiju u skladu s člankom 5. Uredbe (EU) br. 1176/2011. Glavni zaključci službi Komisije o ocjeni makroekonomskih slabosti za Italiju za potrebe te uredbe objavljeni su u travnju 2024.[13] Komisija je 19. lipnja 2024. zaključila da u Italiji postoje makroekonomske neravnoteže, nakon što su 2023. utvrđene prekomjerne neravnoteže. I dalje su prisutne slabosti povezane s visokim državnim dugom i slabim rastom produktivnosti, u kontekstu nestabilnosti na tržištu rada i određenih preostalih nedostataka u financijskom sektoru, koji imaju prekogranični učinak. Udio javnog duga u BDP-u Italije znatno se smanjio u odnosu na najveću razinu iz razdoblja krize uzrokovane pandemijom bolesti COVID-19, uglavnom zbog snažnog rasta nominalnog BDP-a. Međutim, udio javnog duga i dalje je visok i iznosio je više od 137 % BDP-a u 2023., a predviđa se da će se taj trend smanjenja ove i sljedeće godine ponovno preokrenuti. Ta se promjena pripisuje velikoj prilagodbi stanja i tokova koja utječe na povećanje duga, i dalje znatnom državnom deficitu koji se smanjuje i nižem rastu nominalnog BDP-a. Rast produktivnosti ukupno je i u prosjeku bio pozitivan, ali ograničen, što potvrđuje potrebu za reformama i ulaganjima kako bi se prevladali strukturni nedostaci i potaknuli povoljni uvjeti za rast produktivnosti. Uvjeti na tržištu rada poboljšali su se posljednjih godina i nisu uzrokovali pritiske na plaće. Stope sudjelovanja na tržištu rada rekordno su se

---

10 Provedbena odluka Vijeća od 13. srpnja 2021. o odobrenju ocjene plana za oporavak i otpornost Italije (ST 10160/21 INIT; ST 10160/21 ADD 1; ST 10160/21 ADD 1 REV 1; ST 10160/21 ADD 1 REV 2; ST 10160/21 ADD 1 REV 2 COR 1).

11 Provedbena odluka Vijeća od 8. prosinca 2023. o izmjeni Provedbene odluke od 13. srpnja 2021. o odobrenju ocjene plana za oporavak i otpornost Italije (ST 16051 2023 INIT).

12 SWD(2024) 612 final.

13 SWD(2024) 104 final.

povećale, iako su i dalje relativno niske. Financijski sektor dodatno je ojačao zbog veće kvalitete i profitabilnosti imovine banaka, ali su talijanske banke u svojim bilancama i dalje znatno izložene riziku države i zajmovima s državnim jamstvom. Mjere politike bile su dobro usmjerene na uklanjanje slabosti, među ostalim provedbom plana za oporavak i otpornost, kojim se promiču i produktivnost i potencijalni rast BDP-a kako bi se dugoročnije smanjio udio javnog duga. Održavanje ritma provedbe plana za oporavak i otpornost i dalje je ključno, a bio bi koristan i dodatni angažman u području politika. Očito je da su potrebne dodatne mjere kako bi se smanjio visok udio javnog duga. U reformiranom Paktu o stabilnosti i rastu, koji uključuje primjenu postupka u slučaju prekomjernog deficita, utvrđen je prikladan i snažan nadzorni mehanizam za suočavanje s rizicima za fiskalnu održivost i dopunjavanje nadzora u okviru postupka u slučaju makroekonomske ravnoteže.

(11) Prema podacima koje je potvrdio Eurostat[14], deficit opće države u Italiji se s 8,6 % BDP-a u 2022. smanjio na 7,4 % BDP-a u 2023., dok je dug opće države pao sa 140,5 % BDP-a krajem 2022. na 137,3 % BDP-a krajem 2023. Kako je najavila u smjernicama za fiskalnu politiku za 2024.[15], Komisija čini prvi korak za pokretanje postupaka u slučaju prekomjernog deficita na temelju podataka o realizaciji za 2023., u skladu s postojećim pravnim odredbama. Komisija je 19. lipnja 2024. donijela izvješće na temelju članka 126. stavka 3. UFEU-a[16]. U tom je izvješću ocijenjeno proračunsko stanje Italije jer je njezin deficit opće države 2023. premašio referentnu vrijednost od 3 % BDP-a. Uzimajući u obzir tu ocjenu i nakon razmatranja mišljenja Gospodarskog i financijskog odbora u skladu s člankom 126. stavkom 4. UFEU-a, u izvješću se zaključuje da Komisija u srpnju namjerava predložiti pokretanje postupka u slučaju prekomjernog deficita za Italiju tako što će Vijeću preporučiti da donese odluku na temelju članka 126. stavka 6. o postojanju prekomjernog deficita.

(12) Vijeće je 12. srpnja 2022. preporučilo[17] Italiji da osigura razboritu fiskalnu politiku u 2023., posebno ograničavanjem rasta primarnih tekućih rashoda koje financira država ispod srednjoročnog potencijalnog rasta proizvodnje[18], uzimajući u obzir stalnu privremenu i ciljanu potporu kućanstvima i poduzećima koja su najosjetljivija na povećanje cijena energije te osobama koje bježe iz Ukrajine. Italiji je istodobno preporučeno da se pripremi za prilagodbu postojeće potrošnje u skladu s razvojem situacije. Italiji je bilo preporučeno i da poveća javna ulaganja u zelenu i digitalnu tranziciju te energetsku sigurnost uzimajući u obzir inicijativu REPowerEU, među ostalim iskorištavanjem sredstava iz Mehanizma za oporavak i otpornost i drugih fondova Unije. Prema Komisijinim procjenama smjer fiskalne politike[19] bio je u 2023.

---

14 Eurostat–Euro Indicators (Pokazatelji za europodručje), 22.4.2024.

15 COM(2023) 141 final.

16 Izvješće Komisije pripremljeno u skladu s člankom 126. stavkom 3. Ugovora o funkcioniranju Europske unije, 19.6.2024., COM(2024) 598 final.

17 Preporuka Vijeća od 12. srpnja 2022. o Nacionalnom programu reformi Italije i davanje mišljenja Vijeća o Programu stabilnosti Italije za 2022., SL C 334, 1.9.2022., str. 96.

18 Na temelju Komisijine proljetne prognoze 2024. procjenjuje se da će srednjoročni potencijalni rast proizvodnje Italije u 2023. iznositi 5,9 % u nominalnom smislu, na temelju prosječne desetogodišnje stope potencijalnog realnog rasta i deflatora BDP-a za 2023.

19 Smjer fiskalne politike definira se kao godišnja promjena odnosnog stanja proračuna opće države. Cilj mu je procijeniti ekonomski impuls koji proizlazi iz fiskalnih politika, onih koje financira država i onih koje se financiraju iz proračuna EU-a. Smjer fiskalne politike mjeri se kao razlika između i. srednjoročnog potencijalnog rasta i ii. promjene primarnih rashoda bez diskrecijskih mjera na strani prihoda (i isključujući privremene hitne mjere uvedene zbog krize uzrokovane bolešću COVID-19) te

blago ekspanzivan (0,3 % BDP-a), u kontekstu visoke inflacije. Rast primarnih tekućih rashoda koje financira država (bez diskrecijskih mjera na strani prihoda) imao je u 2023. kontrakcijski učinak od 1,0 % BDP-a na smjer fiskalne politike i bio je u skladu s preporukom Vijeća. Kontrakcijski učinak primarnih tekućih rashoda koje financira država rezultat je smanjenog troška hitnih mjera potpore (ciljanih i neciljanih) kućanstvima i poduzećima kao odgovor na povećanja cijena energije (za 1,4 postotna boda BDP-a). Mirovine i smanjenja poreznog klina na rad bili su glavni pokretači rasta primarnih tekućih rashoda koje financira država (bez diskrecijskih mjera na strani prihoda). Rashodi financirani bespovratnim sredstvima iz Mehanizma za oporavak i otpornost i sredstvima drugih fondova EU-a iznosili su 0,8 % BDP-a u 2023. Ulaganja koja financira država iznosila su 2,9 % BDP-a u 2023., što je povećanje od 0,3 postotna boda u odnosu na 2022. Italija je financirala dodatna ulaganja sredstvima iz Mehanizma za oporavak i otpornost i drugih fondova EU-a. Financirala je javna ulaganja u zelenu i digitalnu tranziciju i energetsku sigurnost, primjerice ulaganja u jačanje pametnih mreža, izgradnju „Tirenske veze”, razvoj sustava brzog masovnog prijevoza, proizvodnju vodika na napuštenim lokacijama, brze internetske veze i digitalizaciju javne uprave, koja se djelomično financiraju sredstvima iz Mehanizma za oporavak i otpornost i drugih fondova EU-a.

(13) Glavna predviđanja iz Programa stabilnosti za 2024. mogu se sažeti kako slijedi. U makroekonomskom scenariju na kojem se temelje proračunske projekcije predviđa se rast realnog BDP-a od 1,0 % u 2024. i 1,2 % u 2025. i inflacija mjerena HIPC-om od 1,2 % u 2024. i 1,8 % u 2025. Predviđa se da će se, uz pretpostavku nepromijenjenog zakonodavstva, deficit opće države smanjiti na 4,3 % BDP-a u 2024. i 3,7 % BDP-a u 2025., a udio duga opće države u BDP-u povećati za 0,5 postotnih bodova, odnosno na 137,8 % do kraja 2024. i zatim na 138,9 % do kraja 2025. Nakon 2025. predviđa se smanjenje deficita opće države na 3,0 % BDP-a u 2026. i na 2,2 % BDP-a u 2027. Stoga se predviđa da deficit opće države neće prijeći referentnu vrijednost deficita od 3 % BDP-a od 2026. Osim toga, nakon 2025. predviđa se dodatno povećanje udjela duga opće države u BDP-u na 139,8 % u 2026. i njegovo neznatno smanjenje na 139,6 % BDP-a u 2027.

(14) U Komisijinoj proljetnoj prognozi 2024. predviđa se da će se realni BDP povećati za 0,9 % u 2024. i za 1,1 % u 2025., a inflacija mjerena HIPC-om iznositi 1,6 % u 2024. i 1,9 % u 2025.

(15) U Komisijinoj proljetnoj prognozi 2024. predviđa se državni deficit od 4,4 % BDP-a u 2024. i povećanje udjela duga opće države u BDP-u na 138,6 % do kraja 2024. Predviđeno smanjenje deficita 2024. uglavnom je odraz potpunog ukidanja mjera energetske potpore i znatno nižeg proračunskog troška poreznih odbitaka za obnovu stambenih nekretnina (0,25 % BDP-a u odnosu na oko 3,5 % BDP-a u 2023.) zbog promjena zakonodavstva na temelju kojih je došlo i do statističke klasifikacije novih poreznih odbitaka kao „neplativih” (prethodni porezni odbici bili su klasificirani kao „plativi”). Povećanje udjela duga u BDP-u u 2024. temelji se na znatnom povećanju prilagodbe stanja i tokova zbog odgođenog učinka poreznih odbitaka za obnovu stambenih nekretnina za razdoblje 2021. – 2023. na novčani tok. Na temelju Komisijinih procjena predviđa se da će u 2024. smjer fiskalne politike biti kontrakcijski (3,1 % BDP-a).

---

uključujući rashode koji se financiraju bespovratnom potporom (bespovratnim sredstvima) iz Mehanizma za oporavak i otpornost i sredstvima iz drugih fondova Unije.

(16) Prema Komisijinoj proljetnoj prognozi 2024. očekuje se da će se u 2024. bespovratnom potporom (bespovratna sredstva) iz Mehanizma za oporavak i otpornost financirati rashodi u iznosu do 0,6 % BDP-a, u odnosu na 0,8 % BDP-a u 2023. Rashodi financirani bespovratnim sredstvima iz Mehanizma za oporavak i otpornost omogućit će visokokvalitetna ulaganja i reforme za povećanje produktivnosti bez izravnog učinka na saldo i dug opće države Italije. Prema Komisijinoj proljetnoj prognozi 2024. očekuje se da će u 2024. rashodi financirani zajmovima iz Mehanizma za oporavak i otpornost iznositi 1,3 % BDP-a, u odnosu na 0,3 % BDP-a u 2023.

(17) Vijeće je 14. srpnja 2023. preporučilo[20] da Italija osigura razboritu fiskalnu politiku, osobito ograničavanjem nominalnog povećanja neto primarnih rashoda koje financira država[21] u 2024. na najviše 1,3 %. Države članice bile su pozvane da pri izvršenju svojih proračuna za 2023. i izradi nacrta proračunskih planova za 2024. vode računa o tome da će Komisija na temelju podataka o realizaciji za 2023. Vijeću predložiti pokretanje postupaka u slučaju prekomjernog deficita koji se temelje na deficitu. Prema Komisijinoj proljetnoj prognozi 2024., predviđa se da će u Italiji doći do smanjenja neto primarnih rashoda koje financira država za 2,8 % u 2024.[22], što je manje od preporučene maksimalne stope rasta. Ta niža potrošnja u odnosu na preporučenu maksimalnu stopu rasta neto primarnih rashoda koje financira država na razini je 2,0 % BDP-a u 2024. Međutim, neto rashodi u 2023. bili su veći od očekivanih u vrijeme donošenja preporuke (za 2,9 % BDP-a). Budući da je preporuka za 2024. formulirana kao stopa rasta, u procjeni usklađenosti treba se uzeti u obzir i bazni učinak od 2023. Da su neto rashodi u 2023. bili jednaki onima koji su se očekivali u trenutku donošenja preporuke, dobivena stopa rasta neto rashoda u 2024. bila bi viša od preporučene stope rasta za 0,9 % BDP-a. Stoga se procjenjuje da postoji rizik da neto primarni rashodi koje financira država ne budu sasvim u skladu s preporukom.

(18) Osim toga, Vijeće je preporučilo da Italija u 2023. i 2024. što prije poduzme mjere radi postupnog ukidanja hitnih mjera energetske potpore na snazi i da ostvarene uštede iskoristi za smanjenje državnog deficita. Vijeće je dodatno utvrdilo da bi Italija, budu li zbog novih povećanja cijena energije potrebne nove mjere potpore ili njihov nastavak, trebala osigurati da budu usmjerene na zaštitu ranjivih kućanstava i poduzeća, fiskalno pristupačne te da potiču smanjenje potrošnje energije. Prema Komisijinoj proljetnoj prognozi 2024., predviđa se da će neto proračunski trošak[23]

---

20 Preporuka Vijeća od 14. srpnja 2023. o Nacionalnom programu reformi Italije za 2023. i davanje mišljenja Vijeća o Programu stabilnosti Italije za 2023., SL C 312, 1.9.2023., str. 105.

21 Neto primarni rashodi definiraju se kao rashodi koje financira država bez i. diskrecijskih mjera na strani prihoda, ii. izdataka za kamate, iii. rashoda za cikličnu nezaposlenost te iv. jednokratnih i drugih privremenih mjera.

22 Tu su uzete u obzir jednokratne mjere u iznosu od 0,04 % BDP-a u 2024. koje se odnose na razne poreze po odbitku i prihode povezane s dobrovoljnom regulacijom prethodnog poreznog statusa od strane poreznih obveznika (takozvana „tregua fiscale") uz smanjene sankcije i novčane kazne koje su nadoknađene intervencijama povezanima s poplavama koje su pogodile Italiju u svibnju 2023. (i u iznosu od 0,3 % BDP-a u 2023. koje se odnose na razne poreze po odbitku i prihode povezane s dobrovoljnom regulacijom prethodnog poreznog statusa od strane poreznih obveznika (takozvana „tregua fiscale") uz smanjene sankcije i novčane kazne koje su tek djelomično nadoknađene intervencijama povezanima s poplavama koje su pogodile Italiju u svibnju 2023.). Vijeće se 14. srpnja 2023. osvrnulo i na razorne poplave koje su Italiju pogodile u svibnju 2023. i potvrdilo je da će se trošak izravne hitne potpore zbog tih poplava uzeti u obzir u narednim procjenama usklađenosti i da će se, u načelu, smatrati jednokratnim i privremenim mjerama.

23 Ta vrijednost predstavlja razinu godišnjeg proračunskog troška tih mjera, uključujući prihode i rashode i, ovisno o slučaju, isključujući prihode od poreza na neočekivanu dobit dobavljača energije.

mjera energetske potpore iznositi 1,0 % BDP-a u 2023. i 0,0 % u 2024. Ako se u skladu s preporukom Vijeća ostvarene uštede iskoriste za smanjenje državnog deficita, u tim se projekcijama implicira fiskalna prilagodba od 1,0 % BDP-a u 2024., dok će u toj godini neto primarni rashodi koje financira država[24] imati kontrakcijski učinak od 2,7 % BDP-a na smjer fiskalne politike. Međutim, on se temelji na kontrakcijskom učinku drugih kapitalnih rashoda od 3,2 % BDP-a, koji je uglavnom povezan s prethodno navedenim naglim smanjenjem subvencija povezanih s poreznim odbicima za obnovu stambenih nekretnina u 2024. Istodobno se predviđa da će učinak neto primarnih tekućih rashoda koje financira država na smjer fiskalne politike, na koji utječe postupno ukidanje postojećih mjera energetske potpore, biti ekspanzivan za 0,4 % BDP-a, što upućuje na potpuno iskorištavanje ušteda od 0,8 % BDP-a ostvarenih na temelju tih postojećih mjera energetske potpore za ekspanzivne politike kojima se povećava neto tekuća potrošnja u 2024., uključujući smanjenja poreznog klina na rad. Predviđa se postupno ukidanje hitnih mjera energetske potpore što prije u 2023. i 2024. To je u skladu s preporukom Vijeća. Međutim, ne predviđa se da će se ostvarene uštede u cijelosti iskoristiti za smanjenje državnog deficita. Postoji rizik da to ne bude u skladu s preporukom Vijeća.

(19) Osim toga, Vijeće je Italiji preporučilo i da očuva javna ulaganja koja financira država i osigura učinkovitu apsorpciju bespovratnih sredstava iz Mehanizma za oporavak i otpornost i sredstava iz drugih fondova Unije, osobito radi promicanja zelene i digitalne tranzicije. Prema Komisijinoj proljetnoj prognozi 2024., predviđa se da će javna ulaganja koja financira država iznositi 2,8 % BDP-a u 2024. (u odnosu na 2,9 % BDP-a u 2023.)[25]. To je u skladu s preporukom Vijeća. Osim toga, očekuje se da će se javni rashodi koji se financiraju prihodima iz sredstava fondova EU-a, uključujući bespovratna sredstva iz Mehanizma za oporavak i otpornost, smanjiti na 0,8 % BDP-a u 2024. (s 1,2 % BDP-a u 2023.), što je uglavnom povezano s inicijativom ReactEU.

(20) Na temelju mjera politike poznatih na datum zaključenja prognoze i uz pretpostavku nepromijenjenih politika, u Komisijinoj proljetnoj prognozi 2024. predviđa se državni deficit od 4,7 % BDP-a u 2025. Povećanje deficita 2025. uglavnom je posljedica očekivanog produljenja smanjenja poreznog klina na rad i daljnjeg povećanja rashoda za kamate. Predviđa se da će do kraja 2025. doći do dodatnog povećanja udjela duga opće države u BDP-u na 141,7 %. Predviđeno povećanje udjela duga u BDP-u u 2025. uglavnom se temelji na manje povoljnoj razlici između kamatne stope i stope rasta te prilagodbi stanja i tokova s učinkom povećanja duga zbog odgođenog učinka državne potpore za obnovu stambenih nekretnina na novčani tok.

(21) Porezni prihodi Italije u odnosu na BDP relativno su visoki u usporedbi s poreznim prihodima usporedivih država članica, a njihov glavni dio proizlazi iz oporezivanja rada. Nakon što je Parlament odobrio zakon o davanju širokih ovlasti za reformu poreznog sustava, Vlada je donijela nekoliko provedbenih uredbi. Međutim, dosad donesenim mjerama ne rješavaju se najvažniji problemi sustava oporezivanja, a smanjenja poreznog klina na rad, koja su propisana samo do 2024. i financiraju se

[24] Taj se učinak mjeri kao promjena primarnih rashoda opće države, bez i. dodatnog proračunskog učinka diskrecijskih mjera na strani prihoda, ii. jednokratnih rashoda i iii. rashoda za cikličnu nezaposlenost i iv. rashoda koji se financiraju bespovratnom potporom (bespovratna sredstva) iz Mehanizma za oporavak i otpornost i sredstvima iz drugih fondova Unije, u odnosu na srednjoročnu (10-godišnju) prosječnu stopu potencijalnog rasta nominalnog BDP-a, izraženo kao udio u nominalnom BDP-u.

[25] Kad se zaokruži na jednu decimalu, razlika između vrijednosti javnih ulaganja koja financira država u 2024. i 2023. iznosi 0,0.

privremenim odredbama, prilično su ograničena opsega. Osim toga, proširenjem sustava paušalnog poreznog oporezivanja, među ostalim za samozaposlene, umanjuje se horizontalna pravednost i učinkovitost poreznog sustava jer dovode do manje preraspodjele, davanja prednosti određenim kategorijama poreznih obveznika i destimuliranja rasta poslovanja. Nadalje, premda se u okviru plana za oporavak i otpornost provodi nekoliko važnih mjera koje se odnose na poreznu upravu i pojednostavnjenje, kao što su unaprijed popunjene prijave PDV-a, druge nedavne mjere mogle bi imati negativan učinak na poreznu disciplinu. To uključuje rok od pet godina za naplatu poreznih davanja, smanjenje sankcija povezanih s utajom poreza i izbjegavanjem plaćanja doprinosa za socijalno osiguranje te produljenje mjera sličnih poreznim amnestijama. Trebalo bi pomno pratiti i kakav učinak na poreznu disciplinu imaju sustavi prethodnog sporazuma poreznog obveznika i uprave o poreznim obvezama za mala poduzeća. Općenito, za strukturnu reformu poreznog sustava kojom bi se potaknuo rast porezno opterećenje trebalo bi se na proračunski neutralan način preusmjeriti s proizvodnih čimbenika na druge izvore, s manje štetnim učinkom na rast. Nadalje, još nisu poznate pojedinosti o planiranom pojednostavnjenju poreza na dodanu vrijednost, a ažuriranje katastarskih vrijednosti, koje su uglavnom zastarjele i razlikuju se od tržišnih, nije uključeno u zakon o davanju ovlasti za poreznu reformu. Zabilježeni su i znatni gubici prihoda u vezi s javnim koncesijama, među ostalim i za plaže. Nadalje, unatoč relativno visokim prihodima od poreza za zaštitu okoliša, talijanskim poreznim sustavom mogla bi se bolje podupirati zelena tranzicija, primjerice usklađivanjem oporezivanja s razinom emisija CO_2 iz izvora energije i vozila, među ostalim za poslovne automobile.

(22) U skladu s člankom 19. stavkom 3. točkom (b) i kriterijem 2.2. iz Priloga V. Uredbi (EU) 2021/241, plan za oporavak i otpornost sadržava opsežan skup reformi i ulaganja koji se međusobno nadopunjuju i trebaju se provesti do 2026. Očekuje se da će pomoći da se djelotvorno odgovori na sve ili na znatan dio izazova utvrđenih u relevantnim preporukama za pojedinu zemlju. U tom kratkom roku, brz nastavak djelotvorne provedbe plana, uključujući poglavlje o planu REPowerEU, ključan je za poticanje dugoročne konkurentnosti Italije zelenom i digitalnom tranzicijom, uz istodobno osiguravanje socijalne pravednosti. Kako bi se obveze iz plana izvršile do kolovoza 2026., ključno je da Italija nastavi provedbu reformi i ubrza ulaganja tako što će riješiti problem novih kašnjenja te pritom osigurati snažan administrativni kapacitet. Ulaganja su posebice vrlo koncentrirana pri kraju provedbe plana za oporavak i otpornost i zaslužuju posebnu pozornost. Sustavno uključivanje lokalnih i regionalnih tijela, socijalnih partnera, civilnog društva i drugih relevantnih dionika i dalje je ključno kako bi se osigurala opća odgovornost za uspješnu provedbu plana za oporavak i otpornost.

(23) U skladu s člankom 18. Uredbe 2021/1060 Italija u okviru preispitivanja fondova kohezijske politike u sredini programskog razdoblja treba do ožujka 2025. preispitati svaki program, uzimajući u obzir, među ostalim, izazove utvrđene u preporukama za pojedinu zemlju iz 2024., te svoj nacionalni energetski i klimatski plan. To preispitivanje osnova je za konačnu dodjelu financijskih sredstava EU-a uključenih u svaki od tih programa. Premda je Italija ostvarila napredak u provedbi kohezijske politike i europskog stupa socijalnih prava, i dalje su prisutni određeni izazovi te i dalje postoje regionalne razlike između središnjeg sjevernog dijela i juga. Ključno je ubrzati provedbu programâ kohezijske politike, uz jačanje administrativnog kapaciteta na nacionalnoj, a posebno na podnacionalnoj razini. Prioriteti koji su dogovoreni u programima i dalje su relevantni. Osim mjera za administrativne kapacitete, posebno je važno da se brzo provedu ulaganja u istraživanje, inovacije i konkurentnost, osobito

u slabije razvijenim regijama, u kombinaciji s planovima razvoja infrastrukture i regionalnim strategijama pametne specijalizacije. Italija bi trebala nastaviti povećavati kvalitetu osnovnih javnih usluga na jugu, posebno usluga vodoopskrbe i odvodnje i gospodarenja otpadom, među ostalim promicanjem jednog operatera na regionalnoj razini. I dalje je važno promicati usavršavanje i prekvalifikaciju, među ostalim za zelenu tranziciju, povećanjem stjecanja tercijarnog obrazovanja i udjela odraslih koji sudjeluju u osposobljavanju. Smanjenje broja mladih koji ne rade, nisu u sustavu redovitog obrazovanja i nisu u sustavu obrazovanja odraslih poboljšanjem obrazovnog sustava i boljim usmjeravanjem aktivnih politika tržišta rada i dalje je prioritet, posebno na jugu. Nadalje, potrebno je nastaviti podupirati zapošljavanje žena povećanjem ponude cjenovno pristupačne i kvalitetne rane skrbi o djeci. Italija bi mogla iskoristiti i inicijativu Platforma za strateške tehnologije za Europu za potporu preobrazbi industrijskih ekosustava, posebno na jugu. Djelotvorna intervencija mogla bi podrazumijevati integrirane industrijske politike kojima se podupire razvoj i primjena strateških tehnologija, posebno u područjima digitalnih inovacija, čiste energije i učinkovitosti resursa, primjerice u sektorima koji su već znatnije zastupljeni na jugu, kao što su automobilska i zrakoplovna industrija. Strateški plan za novu jedinstvenu posebnu gospodarsku zonu za jug mogao bi postati dosljedan okvir za poticanje poslovnih inovacija i produktivnosti usmjeravanjem na ključne projekte i jačanjem integracije u svim lancima vrijednosti.

(24) Osim gospodarskih i socijalnih izazova obuhvaćenih planom za oporavak i otpornost i drugim fondovima EU-a, Italija se suočava i s nekoliko dodatnih izazova koji se odnose na oporezivanje, demografiju, uključujući njezin utjecaj na fiskalnu održivost, industrijsku strategiju i politiku tržišnog natjecanja.

(25) Italija je jedna od država članica EU-a s najstarijim stanovništvom i najnižom stopom nataliteta, a dob u kojoj žene rađaju prvo dijete viša je od prosjeka. Migracijski saldo i dalje je pozitivan, ali više ne nadoknađuje nisku stopu nataliteta. Stoga se radno sposobno stanovništvo i dalje smanjuje, što ograničava potencijalni rast. Očekuje se da će se zbog nepovoljnih demografskih kretanja povećati rashodi za mirovine kao udio u BDP-u do 2040., što dodatno pogoršavaju programi prijevremenog umirovljenja uvedeni posljednjih godina. U duljem razdoblju očekuje se da će se rashodi za mirovine postupno smanjivati, među ostalim na temelju mirovinske reforme iz 2011. ako se provede u potpunosti i ograničavanjem programa prijevremenog umirovljenja. Ublažavanju demografskih izazova može doprinijeti snažnije i uključivije tržište rada za žene i mlade i veća kvaliteta radnih mjesta, među ostalim snižavanjem razina siromaštva unatoč zaposlenju i boljim pristupom socijalnoj zaštiti nestandardnih radnika. U tu bi svrhu važnu ulogu mogle imati i politike usmjerene na obitelj, primjerice mjere za promicanje ravnoteže između poslovnog i privatnog života, jednakih mogućnosti te pristupačnih i visokokvalitetnih usluga skrbi. I migracije bi se mogle iskoristiti za rješavanje problema demografskog pada, posebno u kratkoročnom i srednjoročnom razdoblju. Iako se zbog mjera poduzetih 2024. povećava broj primljenih državljana trećih zemalja u Italiji i pojednostavnjuje priznavanje obrazovnih kvalifikacija stečenih u inozemstvu, za borbu protiv odljeva mozgova i suočavanje s demografskim kretanjima i dalje je ključna sveobuhvatna strategija privlačenja i zadržavanja visokokvalificiranih radnika i studenata. U tom kontekstu,

svim tim mjerama poduprla bi se i uzlazna socijalna konvergencija, u skladu s drugom fazom analize službi Komisije na temelju značajki okvira za socijalnu konvergenciju[26].

(26) Gospodarstvo juga pridonijelo je oporavku nakon pandemije bolesti COVID-19. Međutim, za južne regije i dalje su karakteristične gospodarske aktivnosti s manjom dodanom vrijednošću nego u regijama središnjeg sjevernog dijela. Nadalje, očekuje se da će na izvoz juga posebno utjecati mjere za dekarbonizaciju. Gospodarske aktivnosti na jugu podupiru se nizom mjera politike, primjerice poreznim poticajima. Italija je 2023. uspostavila jedinstvenu posebnu gospodarsku zonu za jug, čime je odgovornost za prethodne zone prenesena na jedinstveno tijelo u okviru predsjedništva talijanskog Vijeća ministara. Strateški plan za tu zonu tek se treba odobriti. Ulaganjima i reformama u južnim regijama doprinose Mehanizam za oporavak i otpornost i drugi fondovi EU-a. Potrebno je izraditi industrijsku i razvojnu strategiju za jug kako bi se bolje usmjerile postojeće mjere politike i poboljšala dodana vrijednost ulaganja EU-a i Italije. Jug ima znatan potencijal u velikom broju sektora, kao što su logistika na Sredozemlju i lanci vrijednosti energije iz obnovljivih izvora. Nadalje, jačanje veza između znanstvenog i poslovnog sektora kako bi se znanstvene spoznaje pretvorile u praktična rješenja ključno je za revitalizaciju industrije i pozicioniranje juga u globalnim lancima vrijednosti. U tu će svrhu ključna biti daljnja institucionalizacija uloge ureda za prijenos tehnologije, posebno na jugu, primjerice jačanjem administrativnih kapaciteta. Utvrđivanje i odabir tih strateških sektora u razvojnoj strategiji važan je čimbenik za povećanje konkurentnosti južnih regija, uz pozitivan učinak na nacionalnoj razini. Usmjeravanjem postojećih mjera politike i fokusiranjem planiranih ulaganja na te sektore može se dodatno povećati njihov gospodarski učinak.

(27) Poboljšanjem poslovnog okruženja potaknulo bi se poduzetništvo, a bolji okvirni uvjeti za tržišno natjecanje omogućili bi učinkovitiju raspodjelu sredstava i rast konkurentnosti i produktivnosti. Snažnija konkurencija i bolji sektorski propisi također bi išli u korist potrošača i poboljšali državne financije, što bi doprinijelo uklanjanju nedostataka u pogledu visokog državnog duga i slabog rasta produktivnosti, kako je navedeno u uvodnoj izjavi 10. Godišnji zakon o tržišnom natjecanju iz 2022., koji je donesen u prosincu 2023., trebat će se pravilno provesti. U skladu s talijanskim zakonodavstvom u planu za oporavak i otpornost Italije predviđa se donošenje zakona o tržišnom natjecanju na godišnjoj osnovi. Međutim, u njemu se ne navode svi sektori koji će biti obuhvaćeni godišnjim zakonima o tržišnom natjecanju. Zakonodavna inicijativa osobito je opravdana za maloprodaju, što se posebno odnosi na propise o otvaranju trgovina i vođenju akcijskih prodaja, za regulirane profesije, posebno kako bi se olakšali uvjeti za pristup njima, te za željeznice, jer dodjela ugovora za regionalni prijevoz i međugradske usluge mora biti konkurentska. Nadalje, prema mišljenju talijanskog nadležnog tijela, znatne prepreke tržišnom natjecanju i dalje su prisutne u nizu drugih sektora, primjerice za poštanske usluge, farmaceutske proizvode, gospodarske komore i usluge privatnog najma vozila.

Imajući u vidu blisku povezanost gospodarstava država članica europodručja i njihov zajednički doprinos funkcioniranju ekonomske i monetarne unije, Vijeće je u 2024. državama članicama europodručja preporučilo da mjere za provedbu preporuke o ekonomskoj politici europodručja poduzmu i u okviru svojih planova za oporavak i otpornost. Za Italiju, preporuke 1., 2., 3. i 4. doprinose provedbi prve, druge, treće i četvrte preporuke za europodručje.

[26] SWD(2024) 132 final.

(28) Uzimajući u obzir detaljno preispitivanje koje je provela Komisija i njezine zaključke o postojanju neravnoteža, preporuke na temelju članka 6. Uredbe (EU) br. 1176/2011 navedene su u preporukama 1., 2., 3. i 4. u nastavku. Politike iz preporuke 1. doprinose uklanjanju slabosti povezanih s visokim državnim dugom. Politike iz preporuka 2., 3. i 4. doprinose uklanjanju slabosti povezanih sa slabim rastom produktivnosti, čime se podupire potencijalni rast BDP-a, a na taj način doprinose i provedbi preporuke 1. Preporuke 1., 2., 3. i 4. doprinose uklanjanju neravnoteža i provedbi preporuke za europodručje, u skladu s uvodnom izjavom 27.

PREPORUČUJE da Italija u 2024. i 2025. poduzme djelovanja kojima je cilj:

1. Pravodobno dostaviti srednjoročni fiskalno-strukturni plan. U skladu sa zahtjevima reformiranog Pakta o stabilnosti i rastu, u 2025. ograničiti rast neto rashoda[27] na stopu koja je u skladu s uvjerljivim smanjivanjem duga opće države u srednjoročnom razdoblju i smanjenjem deficita opće države na referentnu vrijednost od 3 % BDP-a. Učiniti porezni sustav poticajnijim za rast, s fokusom na smanjenju poreznog klina na rad i u skladu s ciljevima fiskalne održivosti, među ostalim smanjivanjem poreznih rashoda i ažuriranjem katastarskih vrijednosti, uz istodobno osiguravanje pravednosti i progresivnosti te podupiranje zelene tranzicije.

2. Jačati administrativni kapacitet za upravljanje sredstvima EU-a, ubrzati ulaganja i održati dinamiku u provedbi reformi. Riješiti problem novih kašnjenja kako bi se omogućila kontinuirana, brza i djelotvorna provedba plana za oporavak i otpornost, uključujući poglavlje o planu REPowerEU, i tako osigurati završetak reformi i ulaganja do kolovoza 2026. Ubrzati provedbu programâ kohezijske politike. U okviru preispitivanja u sredini razdoblja i dalje se baviti dogovorenim prioritetima i radi poboljšanja konkurentnosti razmatrati mogućnosti koje pruža inicijativa Platforma za strateške tehnologije za Europu.

3. Uhvatiti se u koštac s negativnim demografskim trendovima kako bi se ublažili njihovi učinci na potencijalni rast, među ostalim privlačenjem i zadržavanjem visokokvalificiranih radnika te svladavanjem izazova na tržištu rada, primjerice u pogledu žena, mladih i siromaštva unatoč zaposlenju, posebno za radnike s nestandardnim ugovorima.

4. Utvrditi industrijsku i razvojnu strategiju za smanjenje teritorijalnog jaza, među ostalim pojednostavnjenjem postojećih mjera politike te uzimanjem u obzir glavnih infrastrukturnih projekata i strateških lanaca vrijednosti. Ukloniti ograničenja za tržišno natjecanje, posebno u maloprodajnom sektoru, reguliranim profesijama i željezničkom prijevozu.

Sastavljeno u Bruxellesu

Za Vijeće
Predsjednik

[27] U skladu s člankom 2. stavkom 2. Uredbe (EU) 2024/1263 „neto rashodi” znači državni rashodi bez izdataka za kamate, diskrecijskih mjera na strani prihoda, rashoda za programe Unije koji su u cijelosti pokriveni prihodima iz fondova Unije, nacionalnih rashoda za sufinanciranje programa koji se financiraju sredstvima Unije, cikličkih elemenata rashoda za naknade za nezaposlenost te jednokratnih i drugih privremenih mjera.